

Grwp yr Economi, y Trysorlys a'r Cyfansoddiad
Economy, Treasury and Constitution Group

Cyfarwyddwr Cyffredinol - Director General

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mark Isherwood AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
a Gweinyddiaeth Gyhoeddu
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd CF99 1SN

Annwyl Gadeirydd

15 Ionawr 2024

Cronfa Fuddsoddi Gwyddorau Bywyd Cymru

Diolch am eich llythyr dyddiedig 24 Tachwedd 2023 yn nodi'r cwestiynau nad oedd y Pwyllgor wedi llwyddo i'w cyrraedd yn ystod y sesiwn dystiolaeth gyda Llywodraeth Cymru a Banc Datblygu Cymru ar 27 Medi 2023 oherwydd diffyg amser. Mae ein hymateb i gwestiynau'r Pwyllgor, a baratowyd ar y cyd â Banc Datblygu Cymru, ynghlwm.

Mae eich llythyr hefyd yn gofyn i'r Pwyllgor weld y gwerthusiad terfynol o Gronfa Fuddsoddi Gwyddorau Bywyd Cymru unwaith y bydd yr adroddiad cysylltiedig wedi'i gwblhau, a diweddariad os bydd y broses werthuso honno'n debygol o gymryd mwy o amser. Gallaf gadarnhau mai nod Banc Datblygu Cymru yw cwblhau gwerthusiad terfynol o'r gronfa erbyn diwedd y flwyddyn ariannol, a bydd copi o'r adroddiad yn cael ei rannu gyda'r Pwyllgor.

Gyda dymuniadau gorau.

Yn gywir

Andrew Slade
Cyfarwyddwr Cyffredinol, yr Economi, y Trysorlys a'r Cyfansoddiad

Cc Giles Thorley, Prif Weithredwr, Banc Datblygu Cymru

Parc Cathays/Cathays Park
Caerdydd/Cardiff
CF10 3NQ

Dirwyn y Gronfa i ben

Cwestiwn 1

Mae rhai ffigurau gwerth buddsoddiadau yn eich papur tystiolaeth yn wahanol i adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol neu adroddiad Regeneris a gwnaethoch awgrymu y gallai hyn fod wedi adlewyrchu buddsoddiadau ychwanegol. Fodd bynnag, ymddengys bod datganiad y Gweinidog ym mis Gorffennaf i weld yn adlewyrchu'r dadansoddiad yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol wrth gyfeirio at y ffaith y bu 11 buddsoddiad mewn 9 cwmni. Byddem yn croesawu cadarnhad o'r sefyllfa a'r rheswm dros unrhyw fuddsoddiadau ychwanegol lle bo'n berthnasol. Mae'r gwahaniaethau a nodwyd gennym yn ymwneud â'r canlynol:

- o Apitope - £3.9 miliwn yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol.
- o Cequr SA - £3.36 miliwn yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol.
- o InterRad - £2.886 miliwn yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol, er mewn tystiolaeth ysgrifenedig bellach ym mis Mehefin 2016 rhoddodd Cyllid Cymru werth y buddsoddiad hwn ar £2.95 miliwn.
- o Sphere Medical - £4 miliwn yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol.
- o Verona Pharma - £4.62 miliwn yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol.

Ymateb

Gwnaeth Rheolwr y Gronfa 11 buddsoddiad mewn naw cwmni gydag ymrwymiad o £50m gan Lywodraeth Cymru i'r Gronfa. Mae'r gwahaniaethau yng ngwerth y buddsoddiadau yn seiliedig ar fuddsoddiadau ychwanegol a wnaed yn dilyn buddsoddiad o £5m i'r Gronfa gan Arix BioSciences. Hefyd, roedd y Gronfa (£55m) yn dal i fuddsoddi ar yr adeg pan gynhyrchwyd adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol, a pharhaodd buddsoddiadau yn dilyn adroddiad Regeneris yn 2016.

Mae'r buddsoddiadau ychwanegol yn cynnwys:

- Apitope - £3.6m a fuddsoddwyd yn 2016 a £885,000 ychwanegol yn 2017 gan ddod â'r cyfanswm a fuddsoddwyd i £4.5m.
- Sphere Medical - £4m a fuddsoddwyd yn 2015 a £1m ychwanegol yn 2017 gan ddod â'r cyfanswm a fuddsoddwyd i £5m.
- InterRad - buddsoddwyd £2.9m yn 2014 a £756,000 ychwanegol yn 2017 gan ddod â'r cyfanswm a fuddsoddwyd i £3.6m.

Buddsoddiadau eraill y cyfeiriwyd atynt:

- Cequr - buddsoddwyd £3.38m yn 2015, unig fuddsoddiad y Gronfa yn y cwmni.
- Verona Pharma - buddsoddwyd £4.62m yn 2015.

Cwestiwn 2

Roedd datganiad y Gweinidog yn awgrymu mai gwerth cyffredinol y pedwar buddsoddiad a drosglwyddwyd i'r Banc Datblygu oedd £2.5 miliwn, tra bod eich papur tystiolaeth yn awgrymu £1.8 miliwn. Yn ystod y sesiwn dystiolaeth, ymddengys eich bod yn awgrymu bod gan y pedwar buddsoddiad werth cyffredol o ddim ond £180,000 (heb gyfrif am elw Verona). Byddem yn ddiolchgar pe gallech egluro'r sefyllfa a rhoi unrhyw eglurhad o newidiadau mewn gwerth.

Ymateb

Y prisiad diweddaraf ar gyfer y pedwar ased i'w trosglwyddo oedd £2.5m adeg datganiad y Gweinidog. Ar adeg cyflwyno'r papur tystiolaeth, ac ymddangosiad y pwyllgor ym mis Medi 2023, y prisiad diweddaraf ar gyfer y pedwar buddsoddiad i'w trosglwyddo oedd £1.8m. Mae ffigurau prisio yn parhau i fod yn destun newid hyd at y pwynt lle mae'r trosglwyddiad yn cael ei weithredu trwy'r dosbarthiad asedau.

Cwestiwn 3

Gwnaethoch nodi y bu opsiwn i ymestyn contract rheoli'r Gronfa gan ddwy flynedd. Beth oedd y prif ffactorau a ystyriwyd wrth benderfynu peidio â manteisio ar yr opsiwn hwnnw a dal y pedwar buddsoddiad a drosglwyddwyd i'r Banc Datblygu yn hytrach na'u gadael pan gaewyd y Gronfa neu yn y cyfnod cyn cau'r Gronfa?

Ymateb

Roedd Rheolwr y Gronfa wrthi'n chwilio am gyfleoedd ymadael yn y cyfnod cyn diwedd y contract.

Y prif ffactorau gwerth am arian ar gyfer peidio ag ymestyn y contract oedd:

- Byddai ffioedd parhaus Rheoli Cronfa er mwyn rheoli'r buddsoddiadau a oedd yn weddill wedi bod yn uwch gyda Rheolwr presennol y Gronfa.
- Roedd Rheolwr presennol y Gronfa yn teimlo ei bod yn annhebygol y gallent ychwanegu gwerth sylweddol yn ystod y ddwy flynedd.
- Roedd posibilrwydd y gallai'r un sefyllfa godi ar ôl yr estyniad dwy flynedd.

Cwestiwn 4

Mae eich papur tystiolaeth yn dangos bod y Gronfa wedi gadael buddsoddiad Verona Pharma yn 2022 ond bod yr enillion eto i'w dosbarthu. Pryd ydych chi'n disgwyl i hynny ddigwydd ac, ymhellach i'ch tystiolaeth lafar, beth yw'r enillion disgwyliedig?

Ymateb

Mae gwerth yr enillion i Lywodraeth Cymru ar ôl gadael Verona Pharma yn 2022 yn parhau heb ei ddsbarthu. Disgwylir i'r dosbarthiad ddigwydd cyn diwedd blwyddyn ariannol 2023-24. Fel y nodwyd yn y pwyllgor, amcangyfrifwyd bod yr asedau a fyddai'n cael eu dosbarthu yn £2m. Gall hyn newid, yn unol â'r ymateb i gwestiwn 2 uchod.

Hawliau a ffioedd cyffredinol Rheolwr y Gronfa.

Cwestiwn 5

Byddem yn ddiolchgar am unrhyw eglurhad pellach o sail y taliad cyfartalu a wnaed gan Arix pan fuddsoddodd yn y Gronfa. Hefyd, am gadarnhad o unrhyw symiau a dalwyd i Arix ar ôl cau'r gronfa fel rhan o'u cyfran 5/55, neu o unrhyw asedau a drosglwyddwyd iddynt.

Ymateb

Gwnaed taliad cydraddoli o £479,000 i'r Gronfa Gadw pan ddaeth Arix BioScience yn bartner cyfyngedig yn 2017. Mae hyn, yn unol ag arfer safonol, yn cyfateb i gyfran Arix BioScience o gostau'r Gronfa o'r dyddiad y lansiwyd y gronfa, fel y gellid rhannu unrhyw enillion neu gollledion a wnaed ar y buddsoddiadau hefyd yn gymesur â'u cyfran.

Mae'r dosbarthiad terfynol o asedau a dirwyn y bartneriaeth i ben yn dal ar y gweill a bydd gan Arix BioScience plc, fel partner cyfyngedig, hawl i 5/55 o asedau. Mae asedau'n cynnwys eu cyfran o fuddsoddiadau ac arian parod.

Cwestiwn 6

Mae eich tystiolaeth ysgrifenedig yn awgrymu bod strwythur y ffioedd wedi newid yn unol â phrasiadau is o fuddsoddiadau yn dilyn adroddiad y Gronfa yn 2017. Fodd bynnag, yn ystod y sesiwn dystiolaeth, nodwyd gennych fod pwynt yn 2018 pan oedd prisiad y Gronfa yn '£70miliwn a mwy'. Byddem yn ddiolchgar o gael unrhyw eglurhad pellach ynghylch sut, pryd, a pham y newidiodd strwythur y ffioedd rheoli, beth oedd prisiad y Gronfa pan ddigwyddodd hyn, a sut yr ystyriwyd gwerth am arian.

Ymateb

Newidiodd strwythur y ffioedd pan fuddsoddodd Arix BioScience £5m yn y Gronfa. Roedd y strwythur ffioedd newydd yn sicrhau bod prasiadau is yn cael eu hadlewyrchu yn y ffi net oedd yn cael ei godi. Roedd ffioedd net yn cael eu cyfrifo ar 2.5% y flwyddyn o faint y Gronfa, yna eu haddasu tuag i lawr ar gyfer gadael, prasiadau i lawr a cholledion. Ni fyddai prisiad sy'n uwch na maint y Gronfa, er enghraifft £70m, yn achosi i'r ffioedd gynyddu dros 2.5% o faint y Gronfa.

Roedd hyn yn sicrhau gwell gwerth am arian a hefyd yn caniatáu buddsoddiadau ychwanegol. Fel y nodwyd yn y papur tystiolaeth, oherwydd bod prasiadau ac enillion is wedi gostwng y ffi, mae ffi gyfartalog y Gronfa o 1.7% y flwyddyn yn unol â chyfraddau'r farchnad ac yn is na'r hyn a ragwelwyd gan adroddiad Regeneris yn 2016.

Fframwaith perfformiad y Gronfa a gwerthusiad cyffredinol o berfformiad y Gronfa.

Cwestiwn 7

Mae eich tystiolaeth ysgrifenedig yn amlygu targed o £60 miliwn ar gyfer cyd-fuddsoddiad yn y sector preifat ar lefel y Gronfa, sy'n wahanol i'r rhagdybiaeth 'un-i-un' wreiddiol y cyfeiriwyd ati yn ystod y sesiwn dystiolaeth. Rydym hefyd yn deall y gallai hyd yn oed fod targed gwreiddiol o £80 miliwn o gyd-fuddsoddiad (dros oes lawn y Gronfa) cyn cytundeb amrywio yn 2014 ac rydym yn ymwybodol o'r nod y byddai'r £50 miliwn yn cael ei wireddu cyn diwedd 2015. A allwch egluro'r sefyllfa a beth a ysgogodd unrhyw newidiadau i'r targedau gwreiddiol?

Ymateb

Yn dilyn adolygiadau 2014, y targed ar gyfer buddsoddiadau ar lefel y Gronfa oedd £60m ond y disgwyliad oedd bod Rheolwr y Gronfa yn gwneud ei orau i godi o leiaf £50m. Fel yr amlinellwyd yn adran 7 adroddiad Regeneris, cafodd nifer o newidiadau i'r targedau gwreiddiol eu hysgogi gan ddadansoddiad mwy realistig o effaith bosibl y Gronfa.

Cwestiwn 8

Mae adroddiad Regeneris yn awgrymu y byddai rhinwedd wedi bod mewn dangosydd i fesur gwerth buddsoddiad newydd yng Nghymru (a gwahaniaethu rhwng gwariant cyfalaf a gwariant gweithredu blynyddol disgwylidig). Beth yw eich barn ar ymarferoldeb mesur o'r fath, a pha ystyriaeth a roddwyd i hyn yng nghyd-destun argymhelliad yr adroddiad ar sicrhau eglurder ynghylch ffocws datblygu economaidd y Gronfa?

Ymateb

Er i hyn gael ei hystyried adeg adroddiad Regeneris, roedd y Gronfa wedi'i buddsoddi bron yn llawn erbyn y pwynt hwnnw.

Byddai KPI newydd wedi gofyn am drafodaeth gyda Rheolwr y Gronfa a byddai wedi bod yn ofynnol i Reolwr y Gronfa ofyn am ddata y tu hwnt i'r gofynion adrodd a oedd wedi'u sefydlu gyda'r rhai a dderbyniodd fuddsoddiad. Byddai newid o'r fath wedi bod yn arbennig o anodd ei drafod o ystyried bod y Gronfa yn gyfrandaliwr bach/lleiafrifol yn y rhan fwyaf o'r busnesau dan sylw.

Fodd bynnag, dylid ystyried mesurau o'r fath wrth ddatblygu unrhyw Gronfeydd yn y dyfodol sydd wedi'u targedu'n benodol at fewnfuddsoddiadau yng Nghymru.

Cwestiwn 9

Mae adroddiad Regeneris yn mynegi pryderon ynghylch cadernid rhai o'r targedau/amcanestyniadau cychwynnol a nodir yng nghynlluniau buddsoddi gwreiddiol Rheolwr y Gronfa. Beth yw eich dealltwriaeth chi o'r graddau y dylanwadodd y ffigurau hynny ar y broses o sgorio a dyfarnu contract Rheolwr y Gronfa.

Ymateb

Bu'r Gronfa trwy broses caffael ffurfiol, a chafodd y manylion eu cynnwys yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol a sesiwn y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus yn 2016.

Cwestiwn 10

Yn ystod y sesiwn dystiolaeth, gwnaethoch awgrymu y byddech yn ymgysylltu â Rheolwr y Gronfa i ddysgu o'r stori lwyddiant nodedig yn Simbec. Byddem yn ddiolchgar o gael unrhyw eglurhad pellach o'r nodweddion sy'n ymwneud â'r buddsoddiad hwn a allai fod wedi cyfrannu at ei lwyddiant ac y gellid eu hailadrodd wrth symud ymlaen. Hefyd, a yw'r penderfyniad i adael wedi profi'n un da yng nghyd-destun perfformiad ariannol mwy diweddar y cwmni?

Ymateb

Mae adolygiad o'r Gronfa ar y gweill ond yr hyn oedd yn allweddol i lwyddiant buddsoddiad y Gronfa yn Simbec oedd y rhwydwaith o gefnogaeth yr oedd modd i'r busnes gael mynediad ato drwy'r Gronfa. Hefyd, roedd parodrwydd y partiön hyn i ymgysylltu â'r busnes yn rhoi cyfle uniongyrchol i Simbec gael mynediad at gyngor a buddsoddiad pellach. Roedd hefyd yn wir fod Simbec yn fuddsoddiad risg is gan ei fod eisoes â ffrydiau referniw profedig ar waith. Rheolwr y Gronfa oedd â'r hawl i benderfynu pryd i adael buddsoddiadau, ac felly ystyriodd yr opsiynau masnachol oedd ar gael ar y pryd.

Cwestiwn 11

Roedd datganiad y Gweinidog ym mis Gorffennaf yn awgrymu bod angen ystyried y dileu cyffredinol yng nghyd-destun perfformiad portffolio cyffredinol y Banc Datblygu. Er ein bod yn cydnabod y gallai fod enillion a cholledion bob amser o fewn Cronfa unigol, beth yw sail y ddadl ehangach honno?

Ymateb

Pan ystyrir cronfeydd newydd sy'n defnyddio Cyfalaf Trafodiadau Ariannol (FTC), ystyrir proffil risg a pherfformiad yr holl gronfeydd presennol i sicrhau y gellir bodloni'r ymrwymadau cyffredinol ar gyfer unrhyw ad-daliadau FTC. Mae hyn yn galluogi'r Banc Datblygu i gynnig cronfeydd buddsoddi a allai fod yn risg uchel ond sydd â photensial i ysgogi twf fel cronfeydd ecwiti cam cynnar neu fenthyciadau Micro. Gall unrhyw golledion posibl ar y cronfeydd hyn gael eu gwrthbwysu gan gronfeydd eraill, risg is.

Er nad oedd Cronfa Fuddsoddi Gwyddorau Bywyd Cymru yn gronfa oedd yn cael ei rheoli gan Fanc Datblygu Cymru, mae Llywodraeth Cymru wedi monitro'r gronfa hon ochr yn ochr â phortffolio'r Banc Datblygu i sicrhau bod y portffolio cyffredinol yn parhau i fod ar y trywydd iawn i fodloni unrhyw rwymedigaethau ad-dalu FTC.

Cwestiwn 12

Byddem yn ddiolchgar o gael unrhyw fyfyrdd pellach ar berfformiad meincnod ar gyfer cronfeydd yn y sector gwyddorau bywyd, gan gynnwys sut mae perfformiad y Gronfa yn cymharu ag unrhyw fuddsoddiadau gwyddorau bywyd eraill ym mhortffolio ehangach y Banc Datblygu.

Ymateb

Mae'r canlyniadau masnachol ar gyfer y Gronfa yn is na'r disgwyl. Yn y farchnad fuddsoddi Gwyddorau Bywyd ehangach, prin yw'r cymariaethau uniongyrchol oherwydd (fel y trafodwyd ac amlygwyd yn ystod sesiwn y pwyllgor) maint, cwmpas a'r cyfyngiadau a osodwyd ar y Gronfa.

Fel y trafodwyd gyda'r pwyllgor, gall marchnad darged y Gronfa gynhyrchu canlyniadau deuaidd – canlyniadau amlwg i un cyfeiriad neu'r llall. Mae canlyniadau 'tir canol' mewn buddsoddiadau gwyddorau bywyd yn tueddu i fod yn llai cyffredin. Rhannodd y Banc Datblygu enghraifft o hyn hefyd yn y pwyllgor o'i bortffolio ei hun. Mantais dull y Banc Datblygu yw portffolio ehangach a mwy cytbwys o fuddsoddiadau ecwiti a dyledion. Mae'r Banc Datblygu yn adrodd gwerth teg y buddsoddiadau hyn yn ei adroddiad blynyddol a'i ddatganiadau ariannol.

Creu / diogelu swyddi

Cwestiwn 13

Byddem yn ddiolchgar am unrhyw ddadansoddiad pellach a allai fod ar gael ynglŷn â pherfformiad wrth greu / diogelu swyddi. Yn benodol:

- Sut y gellir dadansoddi'r ffigur 311 yn eich tystiolaeth ysgrifenedig rhwng swyddi a grëwyd a swyddi a ddiogelwyd, a lledaeniad y ffigurau hynny yn ôl buddsoddiad?
- Faint o'r 311, yn y naill ffordd neu'r llall, oedd ar ôl yng Nghymru ar adeg cau'r Gronfa?
- Faint o'r 311, yn y naill ffordd neu'r llall, a ystyrir yn gyflog uchel neu'n fedrus iawn (os oes data ychwanegol y tu hwnt i'r hyn a nodwyd yn eich tystiolaeth ysgrifenedig, lle mae 16% yn cael eu dal gan unigolyn sydd â PhD neu MD.) ?

Ymateb

Cafodd tua 100 o swyddi eu diogelu a chafodd y gweddill eu creu. Simbec oedd â'r gyfran fwyaf o swyddi a grëwyd ac a ddiogelwyd (140) ac roedd mwyafrif y gweddill rhwng Rutherford Health, ReNeuron ac Intelligent Ultrasound.

Roedd yr holl swyddi a gofnodwyd wedi'u lleoli yng Nghymru. Nid yw nifer y rhai sy'n parhau yng Nghymru ar ddiwedd y Gronfa ar gael nes bod Rheolwr y Gronfa wedi cwblhau ei adroddiad terfynol ar ôl i'r bartneriaeth ddod i ben.

Fel y nodwyd yn ein tystiolaeth ysgrifenedig, roedd 16% o swyddi yn nwylo personau â PhD neu MD. Nid yw Rheolwr y Gronfa yn adrodd ar lefelau cyflogau a sgiliau'r holl swyddi a gofnodwyd. Oherwydd natur y sector, mae'n rhagdybiaeth resymol bod y rhan fwyaf o'r swyddi hyn â sgiliau uwch ac yn talu'n dda.

Cwestiwn 14

Mewn gohebiaeth â'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ym mis Mawrth 2016, cyfeiriodd y Gweinidog ar y pryd at ddyhead o greu 500 o swyddi. Beth allai fod wedi bod yn sail i'r uchelgais hwnnw pan, ar yr adeg honno, yr ymddengys mai'r targed ar gyfer creu neu ddiogelu swyddi oedd 300?

Ymateb

Roedd y 500 o swyddi y cyfeiriwyd atynt yn y llythyr dyddiedig 7 Mawrth 2016, oedd cyn i nifer o ddigwyddiadau rhyngwladol sylweddol ddigwydd, yn fwyaf tebygol o fod yn rhagolwg oedd yn seiliedig ar berfformiad cyfredol pe bai'r tueddiadau hynny wedi parhau. Y targed ar y pryd oedd 300 o swyddi.

Denu cyd-fuddsoddiad sector preifat ar lefel bargaen

Cwestiwn 15

Wrth gyfleu'r broses o gau'r Gronfa ac yn eich tystiolaeth ysgrifenedig, mae Llywodraeth Cymru wedi pwysleisio lefel y cyd-fuddsoddi ar lefel cytundeb. Pam na osodwyd targed ar gyfer cyd-fuddsoddiad ar lefel cytundeb ac a yw'n rhesymol priodoli'r holl gyd-fuddsoddiad i'r Gronfa ei hun?

Ymateb

Mae busnesau sy'n codi arian Cyfalaf Menter yn aml yn ei gael gan nifer o fuddsoddwyr ac roedd angen cyd-fuddsoddiad i fodloni gofynion Cymorth Gwladwriaethol ar gyfer y Gronfa. Felly, roedd disgwyl lefel uchel o gyd-fuddsoddi ar lefel bargaen ond y prif uchelgais oedd codi buddsoddiad ar lefel y Gronfa.

Mae'n rhesymol priodoli'r cyd-fuddsoddiad ar lefel bargaen i'r Gronfa gan na fyddai'r cytundebau o reidrwydd wedi digwydd heb fuddsoddiad o'r gronfa.

Cwestiwn 16

Beth yw eich asesiad o'r effaith a gafodd y Gronfa ar y sector Gwyddorau Bywyd yng Nghymru, ac yng nghyd-destun y ffaith bod y cyd-fuddsoddiad ar lefel cytundeb yn sylweddol fwy na buddsoddiad uniongyrchol y Gronfa?

Ymateb

Roedd y Gronfa yn rhan bwysig o bolisi sector gwyddorau bywyd Llywodraeth Cymru. Cyflawnodd y Gronfa nifer o'i Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPIs). Roedd hefyd yn helpu i godi proffil gwyddorau bywyd yng Nghymru a chynyddu argaeledd cyllid ar gyfer y sector.

Mae'n bwysig nodi nad unig effaith y Gronfa oedd effaith ar y pwynt buddsoddi. Roedd yn cefnogi'r ecosystem ehangach, er enghraifft, drwy groesbeillio wrth i'r rhai oedd wedi derbyn buddsoddiad gynnal treialon gyda busnesau gwyddorau bywyd sefydledig yng Nghymru. Roedd y cyd-fuddsoddi ar lefel bargaen a gyflawnwyd yn dangos bod gan y sector preifat hyder hefyd yn y buddsoddiadau a wnaed gan reolwr y gronfa a chynlluniau busnes y rhai oedd yn derbyn buddsoddiad. Mae'r buddsoddiadau hyn wedi bod yn rhan o dyfu'r sector i'r man lle mae nawr.

Mae diwydiant Gwyddorau Bywyd Cymru yn cyfrif am 4% o sectorau'r DU. Ar hyn o bryd mae'n cyflogi mwy na 12,000 o bobl mewn dros 260 o gwmnïau sydd â throsiant cyfunol o tua £2.6 biliwn. Mae'r sector Technoleg Feddygol yng Nghymru yn un o'r 12 maes gwyddoniaeth bywyd potensial uchel ar gyfer buddsoddi ymhob cwr o'r DU ar hyn o bryd (Adroddiad Masnach diweddaraf y DU). Roedd hanner buddsoddiadau'r Gronfa mewn cwmnïau yn y sector hwn sydd yn dangos ei bod wedi cefnogi'r sector ar adeg o dwf.

Cwestiwn 17

Pa wybodaeth sydd gennych am i ba raddau y mae cyd-fuddsoddwyr ar lefel cytundeb wedi cadw eu buddsoddiadau (ar gyfer y cwmnïau hynny sy'n dal i weithredu)?

Ymateb

Ni adroddodd y Gronfa ar yr wybodaeth hon.

Cyd-fuddsoddi a/neu gymorth ariannol arall gan y pwrs cyhoeddus

Cwestiwn 18

Mae adroddiad Regeneris yn awgrymu bod Llywodraeth Cymru wedi cyd-fuddsoddi yng nghytundeb ReNeuron ym mis Awst 2013 a bod Cyllid Cymru wedi cyd-fuddsoddi yng nghytundeb MedaPhor (Intelligent Ultrasound erbyn hyn) ym mis Awst 2014. Fodd bynnag, mae adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol, er ei fod yn gwneud sylwadau ar faterion yn ymwneud â chymorth posibl i ReNeuron, yn awgrymu bod hyn yn ymwneud â chymorth grant yn hytrach na buddsoddiad yn y cwmni. A allwch egluro'r ar gyfer y ddau gwmni, ac a yw unrhyw symiau dan sylw o'r pwrs cyhoeddus wedi'u cynnwys yn y ffigur cyffredinol ar gyfer cyd-fuddsoddiad ar lefel cytundeb o £273 miliwn?

Ymateb

Nid oes unrhyw fuddsoddiadau Llywodraeth Cymru na Cyllid Cymru wedi'u cynnwys yn y ffigurau cyd-fuddsoddi terfynol.

Roedd y pecynnau buddsoddi y manylir arnynt yn adran 5 adroddiad Regeneris yn cynnwys cyllid Llywodraeth Cymru a Cyllid Cymru fel cyd-fuddsoddiad. Nid dyma'r modd yr adroddir ar gyd-fuddsoddiad yn y sector preifat fel arfer ac yn dilyn hynny tynnwyd y cydrannau hyn o adroddiad y Gronfa.

Cwestiwn 19

Hoffem wybod hefyd a oedd buddsoddiad uniongyrchol pellach yn naill neu'r llall o'r ddau gwmni ac, os felly, a yw'r buddsoddiadau hynny'n cael eu dal o hyd, a'u gwerth presennol?

Ymateb

Buddsoddodd y Gronfa £10m yn ReNeuron rhwng 2013 a 2015, a £600,000 yn Intelligent Ultrasound yn 2014. Ni wnaeth y Gronfa unrhyw fuddsoddiadau pellach yn y ddau gwmni hynny.

Mae gwerth presennol y buddsoddiadau hyn yn rhannau o'r ffigur o £1.8m ar gyfer yr asedau sy'n weddill y manylir arnynt ar dudalen pedwar o'r dystiolaeth a gyflwynwyd. Bydd prisiadau'r asedau hyn yn newid wrth iddynt gael eu rhestru'n gyhoeddus.

Cwestiwn 20

A oedd unrhyw fuddsoddiad cyhoeddus uniongyrchol arall neu gymorth grant ehangach yn unrhyw un o'r cwmnïau y buddsoddwyd ynddynt gan y Gronfa ond y tu allan i'r Gronfa ei hun? Os felly, a oes unrhyw ran o'r cymorth hwnnw'n cael ei gyfrif o fewn y ffigur o £273 miliwn ar gyfer cyd-fuddsoddiad, ac a oes unrhyw fuddsoddiadau uniongyrchol yn cael eu dal o hyd (neu pa enillion neu golledion a wireddwyd)?

Ymateb

Ni ddefnyddiodd y Gronfa grantiau na buddsoddi y tu allan i'r symiau a ymrwymwyd i'r bartneriaeth. Dim ond gwybodaeth sy'n gysylltiedig â'r buddsoddiad trwy Reolwr y Gronfa sydd gan Fanc Datblygu Cymru. Ni chynhwyswyd unrhyw gymorth grant yn y ffigur terfynol ar gyfer cyd-fuddsoddi.

Nid oes gan Fanc Datblygu Cymru unrhyw fanylion am grantiau na mathau eraill o gymorth a dderbyniwyd gan gwmnïau y buddsoddwyd ynddynt.

Perfformiad ar fetrigau eraill

Cwestiwn 21

Mae adroddiad Regeneris yn awgrymu, ym mis Rhagfyr 2014, bod y pum busnes y buddsoddwyd ynddynt ar y pryd wedi creu 70 eitem o eiddo deallusol. Sut y mae hynny'n berthnasol i'r ffigur o 59 patent cofrestredig am oes y Gronfa – yn erbyn targed o 100 – a nodir yn eich tystiolaeth ysgrifenedig? Ac, os oedd yn mesur rhywbeth gwahanol, a oes gennych ffigur cyfredol sy'n cyfateb i'r un yn adroddiad Regeneris?

Ymateb

Cefnogodd y Gronfa y rhai oedd wedi derbyn buddsoddiad i greu 59 o batentau cofrestredig. Fel y nodwyd gan Regeneris, roedd y ffigur o 70 yn cynnwys gweithgarwch a gychwynwyd cyn i'r Gronfa fod yn rhan o'r gwaith ac felly ni chafodd y rheiny eu cynnwys yn dilyn yr adroddiad.

Cwestiwn 22

Mae adroddiad Regeneris yn amlygu yr ymddengys bod y ffigurau a adroddwyd yn cynnwys rhai eitemau o eiddo deallusol a oedd yn rhagddyddio buddsoddiad y Gronfa ac efallai nad oedd rhai, yn ymwneud ag InterRad, wedi'u lleoli yng Nghymru. O'r 59 patent cofrestredig a adroddwyd yn eich tystiolaeth ysgrifenedig, hoffem wybod faint sy'n weddill yng Nghymru.

Ymateb

Mae eiddo deallusol wedi ei leoli lle mae'r busnes a'i cynhyrchodd wedi ei leoli a'i gofrestru. Mae'r asedau sy'n cael eu trosglwyddo i Fanc Datblygu Cymru yn cyfrif am 32 o'r 59 patent cofrestredig.

Cwestiwn 23

Hefyd, fel y soniwyd yn ystod y sesiwn dystiolaeth, faint o batentau dros oes y gronfa oedd i'w priodoli i'r buddsoddiadau sydd wedi dirwyn i ben?

Ymateb

O'r 59 patent cofrestredig a gofnodwyd, roedd 9 i'w priodoli i rai a dderbyniodd fuddsoddiad ac sydd wedi mynd i ddwylo gweinyddwyr ers hynny.

Cwestiwn 24

Mae adroddiad Regeneris yn awgrymu bod Rheolwr y Gronfa wedi nodi rhai targedau posibl ynghylch buddsoddi mewn labordai a phartneriaethau rhyngwladol yn ei gynlluniau buddsoddi cychwynol. Fodd bynnag, mae'r adroddiad hefyd yn awgrymu nad oedd y rhesymeg ar gyfer y targedau yn glir a barnwyd bod yr amcangyfrifon canlyniadol yn uchel. A adroddwyd ar wybodaeth o'r fath fel rhan o'r gwaith o fonitro'r Gronfa ac, os felly, beth oedd y canlyniadau cyffredinol?

Ymateb

Gan na chawsant eu cynnwys fel Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPI) wrth eu lansio a bod Regeneris wedi nodi nad oedd y rhesymeg dros eu cynnwys yn glir, ni chafodd yr wybodaeth hon ei hadrodd.

Datblygiadau mewn ymateb i adroddiad Regeneris

Cwestiwn 25

Hoffem gadarnhau sut, fel rhan o drefniadau llywodraethu ehangach, y cafodd adroddiad Regeneris yn 2016 ei ystyried a'i weithredu gan Lywodraeth Cymru a Cyllid Cymru / y Banc Datblygu ar y pryd.

Ymateb

Ystyriwyd pob un o'r argymhellion yn adroddiad Regeneris a, lle bo'n berthnasol, gweithredwyd arnynt, er enghraifft:

- parhau i adael Verona yn rhannol;
- manteisio ar y cyfle i fynd i'r afael â ffioedd;
- cryfhau adrodd ar Ddatblygu Economaidd;
- egluro a chadarnhau cydymffurfiaeth â Chymorth Gwladwriaethol; ac
- fe gadwyd y gronfa ar agor i ganiatáu i arian ychwanegol gael ei godi.

Cwestiwn 26

Mae adroddiad Regeneris yn tynnu sylw at y ffaith nad oedd yr adolygwyr wedi gweld y dystiolaeth angenrheidiol i ddangos bod Rheolwr y Gronfa wedi gwneud pob ymdrech i sicrhau'r buddsoddiad disgwylidig o £50 miliwn a ragwelwyd ar lefel cronfa erbyn diwedd 2015. Pa gamau a gymerwyd mewn ymateb i'r canfyddiad hwn? Er enghraifft, a oedd unrhyw fecanweithiau cytundebol yn ymwneud â pherfformiad yn hyn o beth ac, os felly, a weithredwyd y mecanweithiau hynny?

Ymateb

Fel y dangosir yn adroddiad Regeneris, rhannodd Rheolwr y Gronfa gofnodion dyddiadur ar gyfer ystod eang o gyfarfodydd gyda chyfalafwyr menter a buddsoddwyr sefydliadol, cyn adolygiad yr Archwilydd Cyffredinol. Felly, nododd Regeneris fod Rheolwr y Gronfa wedi ymdrechu i chwilio am fuddsoddiad, ond nad oeddent wedi gweld y dystiolaeth angenrheidiol i gategoreiddio hyn fel ymdrechion gorau. Nid oedd llwybr e-bost archwiliadwy, fel e-byst yn trafod buddsoddi yn y Gronfa, yn bodoli oherwydd natur y cyfarfodydd cychwynnol. Erbyn i Regeneris adrodd y canfyddiad hwn roedd Arix BioScience plc wedi caffael Rheolwr y Gronfa. Adroddodd Rheolwr y Gronfa i'r Gronfa Gadw bod Arix BioScience yn trafod y posibilrwydd o fuddsoddi yn y Gronfa wrth gaffael y Rheolwr.

Yn dilyn y casgliad hwn, llwyddodd Rheolwr y Gronfa i rannu ei ddull a cheisio dod o hyd i fuddsoddwyr posibl. Teimlai Rheolwr y Gronfa fod ei ymdrechion wedi cael eu cryfhau gan nad oedd yn rhaid iddo ddatgan bod adolygiad parhaus gan yr Archwilydd Cyffredinol ar y gweill.

Cwestiwn 27

Roedd nifer o'r argymhellion yn yr adroddiad yn ymwneud â'r dull o ymdrin ag unrhyw strategaeth fuddsoddi barhaus a'r ffordd y caiff ei hariannu. Er gwaethaf amrywiol uchelgeisiau a nodwyd ar gyfer dyfodol y Gronfa ar y pryd, pam nad ymddengys bod y rhain wedi'u gwireddu?

Ymateb

Cafodd y rhain eu gwireddu. Rhoddodd y Gronfa broses ymadael rannol ar waith er mwyn bodloni gofynion llif arian, ac er iddi gael ei buddsoddi bron yn llawn, fe'i cadwyd ar agor i ganiatáu i arian ychwanegol gael ei godi yn hytrach na chyllid cyhoeddus pellach. Defnyddiwyd y cyllid newydd a oedd ar gael drwy'r £5m gan Arix BioScience ar gyfer buddsoddiadau dilynol.

Cwestiwn 28

Beth oedd y sail resymegol i Arix ymuno â'r bartneriaeth a chyfrannu £5 miliwn ac a oes rheswm pam nad ymddengys bod cofnodion Tŷ'r Cwmnïau ar gyfer Partneriaeth Gyfyngedig y Gronfa Fuddsoddi yn adlewyrchu'r cyfraniad hwnnw?

Ymateb

Roedd cyfraniad gwerth £5m gan Arix BioScience plc yn unol â'r gofyniad iddynt gynhyrchu cyd-fuddsoddiad ar lefel y Gronfa.

Gwelwyd buddsoddiad £5m Arix BioSciences yn yr adroddiad datganiad ariannol partneriaeth gyfyngedig berthnasol a gyflwynwyd i'r Gronfa Gadw. Fel arfer, nid oes angen cyflwyno'r cyfrifon hyn i dudalen Tŷ'r Cwmnïau ar gyfer y Bartneriaeth Gyfyngedig gan eu bod fel arfer yn

cael eu hatodi mewn mannau eraill. Mae Arix BioScience plc a chyfrifon cyhoeddus Rheolwr y Gronfa ar Dŷ'r Cwmniau am y cyfnod perthnasol yn cyfeirio at ymrwymiad o £5m a wnaed i'r Bartneriaeth Gyfyngedig.

Cwestiwn 29

Mae adroddiad Regeneris yn amlygu nad oedd nifer o'r buddsoddiadau yn cydymffurfio â'r Canllawiau Buddsoddi a Gweithredu. A geisiodd Llywodraeth Cymru a'r Banc Datblygu unrhyw sicrwydd pellach ynghylch y buddsoddiadau hyn a pha gamau a gymerwyd mewn ymateb i argymhelliad ynghylch egluro protocolau yn y dyfodol?

Ymateb

Gwnaed pob buddsoddiad yn unol â'r Canllawiau Buddsoddi a Gweithredu neu gydag amrywiadau a gymeradwywyd gan Lywodraeth Cymru fel y nodwyd yn adroddiad Regeneris.

Cwestiwn 30

Beth wnaeth Llywodraeth Cymru a/neu'r Banc Datblygu i sicrhau bod buddsoddiadau'n cydymffurfio â chymorth gwladwriaethol, ac yn benodol yn achos Simbec y mae adroddiad Regeneris yn sôn amdano?

Ymateb

Roedd cydymffurfio â Chymorth Gwladwriaethol yn rhagofyniad ar Reolwr y Gronfa ar gyfer tynnu cyllid lawr at ddibenion cynigion buddsoddi. Roedd pob buddsoddiad yn cydymffurfio â Chymorth Gwladwriaethol.

Datblygiadau gyda buddsoddiadau o 2016 ymlaen

Cwestiwn 31

Mae eich tystiolaeth ysgrifenedig yn egluro bod adroddiadau chwarterol gan Reolwr y Gronfa wedyn wedi'u cwtochi i adroddiadau blynyddol ar ôl i'r Gronfa ddechrau ar y cam gwireddu. Pam mae amllder yr adroddiadau wedi lleihau, a oedd hyn yn unol â'r cytundeb partneriaeth, a pha effaith a gafodd hyn ar eich gallu i nodi arwyddion rhybudd cynnar a llwybrau gadael posibl?

Ymateb

Roedd y broses adrodd yn un a sefydlwyd drwy gytundeb rhwng Deiliad y Gronfa a Rheolwr y Gronfa. Darparwyd yr adroddiadau ysgrifenedig ffurfiol yn flynyddol, ond cynhaliwyd cyfarfodydd a chafwyd gohebiaeth yn fwy aml.

Cwestiwn 32

Gyda phrasiad presennol y buddsoddiadau a drosglwyddwyd yn awgrymu colled sylweddol ar fuddsoddiad ReNeuron, ar ba bwynt oeddech chi'n ymwybodol bod perfformiad y buddsoddiad hwnnw'n dirywio?

Ymateb

Roedd pob cyfranddaliad oedd wedi ei restru yn gyhoeddus yn cael ei fonitro'n fisol, felly roeddem yn ymwybodol o'r canlyniadau prawf diweddaraf a'r gostyngiad dilynol ym mhrisiau'r cyfranddaliadau o fewn mis o'u cyhoeddi.

Cwestiwn 33

Pam na chymerodd y Gronfa ran yn y gwaith o godi arian ar gyfer CeQur a arweiniodd at wanhau sefyllfa'r Gronfa yn ddifrifol a pha olwg, os o gwbl, oedd gennych ar y risg o ddatblygiad o'r fath cyn iddo ddigwydd?

Ymateb

Roedd y gronfa wedi ei buddsoddi'n llawn felly nid oedd unrhyw gyfle pellach ar gyfer buddsoddi.

Cwestiwn 34

A allwch chi ymhelaethu ar y camau a gymerwyd gan Lywodraeth Cymru neu'r Banc Datblygu ar faterion yn ymwneud ag ataliad yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol o Gronfeydd Woodford yn 2019 ac ar yr effaith a gafodd hyn ar Sphere Medical. Hefyd, a oedd naill ai Llywodraeth Cymru neu'r Banc Datblygu wedi nodi neu wedi cael gwybod am y gwrthdaro posibl mewn perthynas â'r Gronfa cyn y sylw yn y cyfryngau ym mis Mehefin 2019?

Ymateb

Gweithiodd Llywodraeth Cymru a'r Banc Datblygu gyda Rheolwr y Gronfa i egluro effaith atal Cronfeydd Woodford. Gan fod y Gronfa wedi'i buddsoddi'n llawn erbyn 2019, nid oedd gan Reolwr y Gronfa lawer o allu i gefnogi'r busnesau yr effeithiwyd arnynt.

Daeth yr ataliad ar adeg pan oedd llawer o fusnesau yn rhagweld tynnu arian i lawr o Woodford Funds ac yn yr un modd cafodd llif arian Sphere Medical ei effeithio'n ddifrifol. Eglurodd Rheolwr y Gronfa bod "buddsoddiadau gan gynnwys Woodford wedi cael eu trin yn llawn gan gydymffurfio â rheolau'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol ac nad oedd gwrthdaro buddiannau".

Materion Eraill

Cwestiwn 35

Mae eich tystiolaeth ysgrifenedig yn nodi chwe egwyddor buddsoddi craidd y mae'r Banc Datblygu yn eu cymhwyso bellach. Yng nghyd-destun sylwebaeth adroddiad Regeneris ar y rhesymeg dros fuddsoddi, beth yw eich barn ynghylch a fyddai buddsoddiadau gwreiddiol y Gronfa yn bodloni'r profion sy'n cael eu cymhwyso heddiw?

Ymateb

Ni fyddai'r chwe egwyddor hyn yn berthnasol gan fod y Gronfa yn cael ei chyflwyno gan Reolwr Cronfa allanol ac roedd gan y Gronfa nodau a strategaeth fuddsoddi ar wahân i amcanion y Banc Datblygu.

Cwestiwn 36

Faint o'r buddsoddiadau gwreiddiol sy'n rhychwantu gwaith ymchwil prifysgol?

Ymateb

Roedd nifer o gwmnïau'n deillio o brifysgolion neu brosiectau Ymchwil a Datblygu cydweithredol, ond roedd hyn wedi digwydd cyn buddsoddiad y Gronfa.

Cwestiwn 37

Roedd un o'r meysydd a archwiliwyd yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol yn 2016 yn ymwneud â rheoli gwrthdaro buddiannau. Pa sicrwydd y gallwch ei roi i'r Pwyllgor ynghylch y ffordd y caiff gwrthdaro buddiannau ei ystyried a'i reoli yng nghyd-destun gweithgarwch portffolio buddsoddi cyfredol arall.

Ymateb

Mae dogfennaeth buddsoddi ar gyfer pob ased sy'n cael ei drosglwyddo i Fanc Datblygu Cymru yn cael ei hadolygu ac ystyrir unrhyw achos posibl o wrthdaro buddiannau. Yn dilyn y trosglwyddiad, caiff pob buddsoddiad ei fonitro yn unol â safonau'r Banc Datblygu sy'n cynnwys polisi gwrthdaro buddiannau cadarn.

Yours sincerely

Andrew Slade

Director General
Economy, Treasury and Constitution